

การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางโดยการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์

The Development of Mandarin Chinese Communication Skills through the Use of Lexically-based Teaching with Lexical Sets

ภูเทพ ประภากร*
Puthep Prapagorn

Received: March 16, 2020 Revised: May 15, 2020 Accepted: September 8, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางด้วยการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางของผู้เรียน ด้วยการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ในรายวิชาภาษาจีนธุรกิจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 27 คนได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากนักศึกษาได้ศึกษาในรายวิชาภาษาจีนธุรกิจ จึงสามารถนำรูปแบบการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์เข้ามาประกอบการเรียนการสอนได้ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลองโดยดำเนินการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการเรียนในรายวิชาภาษาจีนธุรกิจ แบบทดสอบวัดผลทักษะการสื่อสารภาษาจีนก่อนเรียนและหลังเรียน แบบฝึกหัดชุดคำศัพท์ในบทเรียนประจำรายวิชาภาษาจีนธุรกิจและแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ ระยะเวลาการวิจัย 1 ภาคการศึกษา จำนวน 15 สัปดาห์ โดยนำแนวคิดการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์มาออกแบบขั้นตอนการสอนเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นสังเกต ขั้นเรียนรู้ ขั้นนำเสนอ และขั้นสรุป ผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางของกลุ่มตัวอย่างมีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเรียนการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.45$, $S.D.=0.27$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการนำความรู้ไปใช้ในการเรียนภาษาจีนกลาง แสดงให้เห็นว่าการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีคลังคำศัพท์ที่สามารถนำมาใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษาเนื้อหาในบทเรียนได้เข้าใจมากขึ้น ลดความกังวลด้านไวยากรณ์และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรู้สึกทางภาษาที่ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้การสื่อสารภาษาจีนกลางได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทของการสื่อสารตามธรรมเนียมของเจ้าของภาษาได้ งานวิจัยนี้ให้ข้อเสนอแนะต่อการนำการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ต้องให้ระยะเวลาในการจดจำและเรียนรู้ชุดคำศัพท์ที่มากพอแก่ผู้เรียน การฝึกปฏิบัติการนำชุดคำศัพท์ไปใช้ในการสื่อสารอย่างต่อเนื่องจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย บริบทการใช้ สามารถแปลความหมายได้ถูกต้อง ตลอดจนช่วยลดข้อผิดพลาดในด้านการใช้คำศัพท์ได้

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะการสื่อสาร, การสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์, ภาษาจีนกลาง

---

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

The present study aimed at developing students' Mandarin Chinese communication skills by the use of lexically-based teaching with lexical sets and examining the students' satisfaction towards the teaching. The subject groups used in the study, obtained by purposive sampling was twenty-seven fourth years students who enrolled in Mandarin Chinese for Business. Since groups of students were suitable for implementing and learning with the teaching, this paper made use of quasi-experimental design with pre-test and post-test. The research instruments used for collecting the data were lesson plans and in-class exercises for Mandarin Chinese for Business, Mandarin Chinese communication achievement tests – pre and post-tests, and students' satisfaction questionnaire towards the teaching. The research period was one semester with total of fifteen weeks. The teaching instruction was created into five productive phases namely, preparation, observation, learning, presentation, and conclusion. The findings revealed that the students' Mandarin Chinese communication skills from groups was constantly improved with the statistical significance at the level of .05. Also, the finding in the satisfaction questionnaire shows that groups of student was satisfied with the instruction ($\bar{X}$ =4.45, S.D.=0.27). The highest mean score from the questionnaire was that the teaching was very suitable for learning Mandarin Chinese. This indicted that the teaching could significantly increase the students' Mandarin Chinese lexicon which led to effective communication. In addition, the teaching was motivated to learn, easy to understand, and the students were less concerned for grammatical mistakes. The students' communication skills were more suitable and appropriate in different native-like contexts. The research implication was drawn into the use of lexically-based teaching with lexical sets in the language classroom. The implementation may take a numerous time for the students to study and rememorize the vocabulary, but continuous practices will facilitate them to be more understood about meaning, contextual usage, correct translation and less concern for grammatical mistakes.

Keywords: Development of Communication Skills, Lexically-based Teaching with Lexical Sets, Mandarin Chinese.

บทนำ

การพัฒนาศักยภาพด้านทักษะการสื่อสารภาษาจีนให้แก่ผู้เรียนชาวไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเล็งเห็นถึงความสำคัญในการเรียนการสอนภาษาจีนกลาง ด้วยเหตุนี้จึงได้เปิดหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนมาอย่างยาวนานมากกว่าสิบห้าปี สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีปรัชญาในการผลิตบัณฑิตคือ เชี่ยวชาญภาษาและวัฒนธรรมจีน มีคุณธรรมและความรับผิดชอบ ตอบสนองชุมชนและท้องถิ่น (มคอ.2 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ. สาขาวิชาภาษาจีน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) พันธกิจที่สำคัญคือการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญด้านการสื่อสารภาษาจีน สามารถเป็นบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาษาและวัฒนธรรมจีน กระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงต้องตอบสนองปรัชญาและพันธกิจดังที่กล่าวมานี้ ด้วยเหตุนี้การออกแบบหลักสูตร หรือแสวงหาแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปพัฒนาทักษะการสื่อสารให้แก่ผู้เรียนจึงมีความสำคัญ และแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับเนื้อหา วัตถุประสงค์ของรายวิชา รวมถึงระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียนประกอบกันด้วย

การศึกษารายวิชาภาษาจีนในฐานะภาษาที่สอง สำหรับผู้เรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาแม่นั้น จำเป็นต้องศึกษาองค์ประกอบของภาษาจีนกลางสี่องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การออกเสียง คำศัพท์ หลักภาษาหรือไวยากรณ์ และตัวอักษรจีน ในองค์ประกอบเหล่านี้ การออกเสียงและคำศัพท์จะเป็นสิ่งแรกๆ ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ ระยะเวลาที่ศึกษาจะเริ่มจากการเรียนรู้คำศัพท์พยางค์เดี่ยว ซึ่งเป็นคำศัพท์พื้นฐานที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน เมื่อเรียนรู้ได้ระยะเวลาหนึ่งจึงนำคำศัพท์ที่เคยเรียนไป มาประกอบเป็นกลุ่มคำ ประโยคอย่างง่าย แล้วจึงพัฒนาไปสู่การเขียนที่มีเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นหากผู้เรียนเข้าใจการประกอบคำศัพท์แต่ละคำขึ้นมาเป็นชุดคำศัพท์ที่สามารถนำมาใช้สื่อสารได้ทันที ย่อมทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลได้ง่ายขึ้น นำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารภาษาจีนได้รวดเร็วมากขึ้น กลวิธีการสอนภาษาจีนกลางสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่เน้นชุดคำศัพท์จึงได้รับความสนใจนำมาใช้ในการเรียนการสอน แบบเรียน อีกทั้งมีงานวิจัยที่ศึกษากลวิธีการสอนอย่างต่อเนื่อง แม้ว่ากลวิธีการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์นี้จะมีที่มาจากนักจิตวิทยาชาวอเมริกันสองคนคือ Miller และ Selfridge ในปี ค.ศ. 1950 ที่ทดลองและวิจัยทางด้านจิตวิทยา ระบุว่ากระบวนการจำของมนุษย์นั้น จะนำข้อมูลหนึ่งมาประกอบเข้ากับข้อมูลอื่นอีกชุดหนึ่ง เมื่อประกอบกันแล้วจะได้ข้อมูลที่ขยาย ชัดเจนเพิ่มมากขึ้น เป็นเช่นนั้นไปเรื่อยๆ กลวิธีนี้จึงเรียกว่า “การประกอบเป็นกลุ่ม (Chunking)” (Zhou J, Chen Q, 2011, p. 31) จากนั้นในปี ค.ศ. 1975 นักภาษาศาสตร์ Becher ได้นำแนวคิดนี้มาใช้ในการค้นคว้า วิจัยทางภาษาศาสตร์ จนพบว่า การจำ การเก็บข้อมูล และการสื่อสารของมนุษย์มิได้เกิดจากการนำคำเดี่ยวๆ มาใช้สื่อสาร แต่เป็นการนำคำศัพท์ สำนวนที่มีการใช้ตายตัว หรือกึ่งตายตัวอยู่แล้วมาใช้สื่อสาร จึงทำให้มนุษย์สามารถสื่อสารออกมาได้ตามที่ตนต้องการ สอดคล้องกับแนวคิดของนักจิตวิทยาดังที่กล่าวมา เมื่อแนวคิดนี้ได้รับการพัฒนา ต่อยอดตีพิมพ์เผยแพร่เป็นหนังสือจาก Michael Lewis ในปี ค.ศ. 1993 โดยใช้ชื่อหนังสือว่า The Lexical Approach จึงมีการนำไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในการศึกษาของชาวตะวันตกมากขึ้น (Michael Lewis, 1993) จนกระทั่งเผยแพร่เข้าสู่การเรียนการสอนภาษาจีนกลางสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติจึงได้เริ่มนำแนวคิดนี้เข้ามาใช้ แม้ว่าจะมีรูปแบบ กลวิธีการเรียนการสอนแตกต่างกันไปบ้าง รวมถึงการจำแนกประเภทของชุดคำศัพท์ออกไปหลากหลายรูปแบบนั้น แต่ทว่าการเรียนการสอนด้วยกลวิธีนี้ยังสามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนให้แก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับข้อดีของกลวิธีการสอนที่เน้นชุดคำศัพท์ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนนี้ นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาจีนกลาง สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่ไม่ได้ใช้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาแม่ได้ศึกษา วิจัย และสรุปข้อดีที่สำคัญ (Zhou J, Chen Q, 2011, p.34-39; Bi X, 2019) ดังนี้

1. ช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาจีนได้อย่างเป็นธรรมชาติ สามารถรับรู้ได้ถึงความรู้สึกทางภาษา (语感) ที่ถูกต้องอีกทั้งยังช่วยให้การสื่อสารเหมาะสมกับบริบทของสภาพแวดล้อมสถานการณ์ รวมถึงตัว

บุคคลที่สนทนากับ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารได้อย่างเต็มศักยภาพ เกิดความมั่นใจในการสื่อสาร โดยไม่ต้องกังวลว่าจะผิดพลาดไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง ช่วยลดข้อผิดพลาดด้านการสื่อสารภาษาจีนกลางในฐานะภาษาที่สอง (中介语) ซึ่งเป็นภาษาเป้าหมายของผู้เรียนในการศึกษาได้

2. ผู้เรียนสามารถเรียบเรียงประโยค หรือนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะด้านการเขียนข้อความที่มีความยากเพิ่มมากขึ้นได้ ชุดคำศัพท์ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบคงที่ตายตัว หรือรูปแบบกึ่งตายตัว จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้ทันที มิจำเป็นต้องนึกคำศัพท์ทีละคำ แล้วค่อยนำมาเรียบเรียงอีกครั้ง ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับกลวิธีการสอน ความสามารถในการจำของผู้เรียน และจำนวนชุดคำศัพท์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยแน่นอนว่าหากผู้เรียนสามารถจดจำ หรือฝึกฝนด้วยการนำชุดคำศัพท์ในบทเรียนไปใช้สื่อสารบ่อยครั้ง สม่่าเสมอ ย่อมทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้อย่างแน่นอน

3. ลดปัญหาอิทธิพลเชิงลบจากภาษาแม่ (母语负迁移) เป็นอีกหนึ่งประการที่การสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์สามารถช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ เนื่องจากผู้เรียนจะได้รับการปรับพฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนที่ไม่จำเป็นต้องนึกคำพูดหรือการสื่อสารผ่านภาษาแม่ก่อน แล้วจึงค่อยแปลเป็นภาษาจีน หากเป็นเช่นนี้เรื่อยไป การสื่อสารภาษาจีนที่มีประสิทธิภาพของผู้เรียนคงประสบผลสำเร็จได้ยาก หรืออาจสื่อสารได้เพียงระดับพื้นฐานเท่านั้น งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการสื่อสารภาษาจีนของผู้เรียนชาวต่างชาติ ส่วนใหญ่จะระบุสาเหตุหนึ่งของปัญหาหรือข้อผิดพลาดในการสื่อสารภาษาจีนว่าเกิดอิทธิพลเชิงลบของภาษาแม่ เนื่องจากภาษาทุกภาษาย่อมมีวิธีการเรียงคำ ประโยคหรือไวยากรณ์ที่แตกต่างกันไป หากผู้เรียนสามารถนำการเรียนรู้ภาษาจีนแบบเน้นชุดคำนี้ไปใช้ในการสื่อสารได้ ย่อมลดปัญหาดังกล่าวได้

4. ในด้านจิตใจ และความรู้สึกของผู้เรียนสามารถช่วยให้ผู้เรียนไม่รู้สึกท้อต่อการจำคำศัพท์ภาษาจีนทีละคำ แล้วนำมาเรียบเรียงด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าการเรียนภาษาจีนให้ประสบความสำเร็จเป็นเรื่องที่ยากมาก อีกทั้งการสอนในรูปแบบนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกสนุก ไม่เคร่งเครียด เกิดความท้าทาย และภูมิใจในตนเอง เมื่อสามารถนำชุดคำศัพท์ที่ศึกษามาใช้ในการสื่อสารได้อย่างดี ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในการเรียนและการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางของผู้เรียนให้มีเพิ่มมากขึ้นได้

จากข้อดีที่มีผู้วิจัยหลายท่านสรุปมานี้ จะพบว่าข้อดีประการสำคัญของการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์คือ ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารให้แก่ผู้เรียน ลดปัญหาหรือความผิดพลาดจากการใช้ภาษาจีนกลางในการสื่อสาร ช่วยยกระดับความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนกลางให้แก่ผู้เรียนได้ สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน พันธกิจในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาจีน การออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางของผู้เรียนโดยการนำกลวิธีการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์มาใช้ในชั้นเรียนของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาจีนนับว่าเป็นที่ท้าทายทั้งผู้สอนที่ต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการนำชุดคำศัพท์ไปใช้ในการสื่อสารแล้วต้องเกิดผลลัพธ์ที่ดีเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน แม้ว่าผลที่เกิดกับตัวผู้เรียนย่อมแตกต่างกันออกไป ผู้สอนต้องกลับมาศึกษาปัจจัยอื่น ๆ พร้อมพัฒนาการสอนของตนไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้ของผู้เรียนส่วนผู้เรียนเองต้องเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเข้ากับการสอนในรูปแบบใหม่ จากเดิมที่มีการจดจำคำศัพท์เดียว ๆ อยู่แล้ว ต้องมาจดจำเป็นชุดคำศัพท์ที่มีความหลากหลายในระยะเวลาเพียงหนึ่งภาคการศึกษา จึงนับว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมากด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนจึงได้คิด วิเคราะห์ ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน กรอบแนวคิดการวิจัย และวิธีการดำเนินงานวิจัย เพื่อให้ผลการวิจัยสะท้อนผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของผู้เรียนให้ถูกต้องครบถ้วนมากที่สุด ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้จะมีส่วนช่วยพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน มีคุณค่าต่อผู้เรียน และต่อผู้ที่สนใจ สามารถนำไปศึกษา หากมีข้อผิดพลาด หรือการวางกรอบการวิจัยยังไม่รัดกุมมากพอผู้วิจัยขออภัย ณ ที่นี้ เนื่องจากตัวผู้วิจัยเองเลือกการสอนแบบเน้นชุด

คำศัพท์นี้มาใช้ในการสอนของตนเป็นครั้งแรก ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยไปพัฒนาต่อยอดให้แก่ผู้เรียนในโอกาสครั้งต่อไป ซึ่งทักษะการสื่อสารภาษาจีนของผู้เรียนย่อมได้รับการพัฒนาอย่างแน่นอน

สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางของผู้เรียนได้รับการพัฒนาสูงขึ้นหลังการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์
2. ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายต่อการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์อยู่ในระดับมาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางของผู้เรียน ด้วยการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1. แนวคิดการสอนภาษาจีนกลางสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่ไม่ใช้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาแม่

ผู้เรียนชาวต่างชาติ หมายถึง ผู้เรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาแม่ แล้วได้ศึกษาภาษาจีนกลางในประเทศจีนหรือสภาพแวดล้อมที่ผู้คนในสังคมใช้ภาษาจีนกลางสื่อสารเป็นภาษาหลัก Lu Bi Song (1996, p. 72) กล่าวเพิ่มเติมว่าการศึกษาภาษาจีนกลางสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติจะมีเกิดหลังจากได้ศึกษาภาษาแม่มาแล้วระยะเวลาหนึ่ง ดังนั้นเมื่อผู้เรียนเข้ามาศึกษาภาษาจีนกลางในประเทศจีน ภาษาจีนกลางจึงกลายเป็นภาษาที่สองของผู้เรียนเหล่านั้น ลักษณะเฉพาะของผู้เรียนชาวต่างชาติที่หลากหลายสัญชาติ มาจากหลากหลายประเทศ ย่อมส่งผลให้กฎเกณฑ์ ลักษณะการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดปัญหาหรือทิวทัศน์เชิงลบจากภาษาแม่ต้องได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบท ภูมิหลังของผู้เรียน แนวคิดการสอนภาษาจีนกลางสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติจึงได้รับการพัฒนาขึ้น พร้อมกับการเปิดประเทศและการเปิดโอกาสทางการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนในช่วงระยะเวลา 60 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่การสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน ค.ศ. 1949) แนวคิดนี้มีหลักการที่สำคัญ (Li Z., Jiang L., 2013, p. 9-11; Lu F., 2010, p. 5) ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์หลักคือ การพัฒนาทักษะความสามารถด้านการสื่อสารภาษาจีนกลางให้เกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการฝึกฝน ทบทวน และพัฒนาทักษะการสื่อสารให้ครบทุกด้าน ผู้สอนจึงควรใช้ภาษาจีนกลางในการสอน หากจัดการเรียนการสอนในประเทศจีน ผู้สอนสามารถใช้ภาษาจีนกลางเป็นภาษากลาง เพื่อใช้สื่อสารในชั้นเรียนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แต่หากสอนในต่างประเทศ ผู้สอนควรใช้ภาษาจีนกลางสื่อสารกับผู้เรียนทุกครั้งที่มีโอกาส ลักษณะเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนจะเน้นการศึกษาการใช้ภาษาจีนกลางในสถานการณ์ทางสังคมต่าง ๆ หลักภาษา ตัวอักษรจีน และข้อควรระวังในการใช้ภาษาจีนกลางสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 แนวคิดด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเน้นการฝึกฝนเป็นกลยุทธ์หลัก เพื่อนำความรู้ภาคทฤษฎีในเนื้อหาวิชาไปสู่การปฏิบัติทักษะการสื่อสารของผู้เรียน การฝึกฝนทักษะการสื่อสารแต่ละด้านจึงจำเป็นต้องได้รับความรู้ที่ถูกต้องตามหลักภาษาและวัฒนธรรมการใช้ภาษาจีนกลางในการสื่อสารของชาวจีน การอธิบายเนื้อหาในบทเรียนจึงต้องเข้าใจง่าย นำไปใช้สื่อสารได้จริง

1.3 แนวคิดด้านการออกแบบสถานการณ์จำลอง และการสาธิตที่ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมจริงที่จะพบเจอในการสื่อสารเป็นสิ่งช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารที่หลากหลายได้ การศึกษาภาษาจีนกลางหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องพบเจอกับสถานการณ์การสื่อสารในบริบท สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้

เรียนรู้ ผักผ่นการใช้ภาษาจีนกลางที่แปลกใหม่ สามารถสื่อสารได้ในสถานการณ์ที่อาจต้องไปเจอในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องออกแบบสถานการณ์จำลอง หรือการสาธิตที่เอื้อต่อการนำความรู้ด้านภาษาจีนกลางไปประยุกต์ จนกลายเป็นทักษะการสื่อสารที่สามารถพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงไปให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้อย่างเชี่ยวชาญ

2. แนวคิดการสอนภาษาจีนกลางแบบเน้นชุดคำศัพท์

การสอนภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาจีนกลาง มีกลวิธีที่หลากหลาย การสอนแบบเน้นคำศัพท์เป็นฐาน (Lexically Based Language Teaching) เป็นวิธีที่มีนักภาษาศาสตร์ตะวันตกนำมาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษให้สัมฤทธิ์ผล ภายใต้กรอบแนวคิดที่ว่าหากผู้เรียนมีวงคำศัพท์จำนวนมากพอจะสามารถสร้างรากฐานความรู้ด้านภาษาและนำความรู้นั้นไปต่อยอดได้อย่างสะดวกมากขึ้น อีกทั้ง**การนำคำศัพท์ที่สามารถปรากฏร่วมกันบ่อยครั้ง**มาใช้ในการสื่อสารจะช่วยลดความผิดพลาดด้านการสื่อสารของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดเหล่านี้จึงเป็นต้นกำเนิดของการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์เป็นฐาน บุคคลที่นำแนวคิดนี้มาใช้อย่างโดดเด่นคือ Michael Lewis ดังที่กล่าวไว้เบื้องต้นว่าได้ตีพิมพ์หนังสือที่ชื่อว่า Lexical Approach ได้เสนอแนวคิดที่เชื่อว่าคลังคำศัพท์ในสมองมีขนาดใหญ่มากกว่าที่มนุษย์จะทราบได้ ดังนั้นหากมนุษย์สามารถเรียนรู้จดจำคำศัพท์ได้มากเพียงใด สามารถเลือกใช้คำศัพท์ที่อยู่ในรูปแบบสำเร็จรูป พร้อมนำมาใช้สื่อสารได้ทันที ไม่ได้แยกเป็นคำเดี่ยว ๆ (อรุณี อรุณเรือง, 2551, หน้า 256) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาได้ตรงตามหลักภาษา และลดข้อผิดพลาดลงได้ ทั้งนี้ Michael Lewis ได้เสนอขั้นตอนการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ไว้ 3 ขั้นตอน (เพ็ญพิชชา อักษรอรุณศร นิธิดา อติภัทรนันท์, 2561, หน้า 147; ภาณุ ธีรารัตน นิธิดา อติภัทรนันท์, 2562, หน้า 201) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นสังเกต ผักให้ผู้เรียนได้สังเกตคำศัพท์ ความหมาย การใช้คำศัพท์ และปรากฏการณ์การใช้คำศัพท์ที่มีปรากฏร่วมกันอยู่บ่อยครั้งจากในบทเรียน ขั้นตอนนี้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนจดบันทึก จำการนำไปใช้ในเบื้องต้นให้ได้ก่อน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเรียนรู้การใช้คำศัพท์ ขั้นตอนนี้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการนำคำศัพท์ไปใช้ร่วมกัน อาจจะใช้วิธีการบรรยาย หากคำศัพท์ที่อยู่ในบทเรียน การใช้เกม การจับคู่ เป็นต้น เข้ามาใช้ จุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจกฎเกณฑ์การสร้างชุดคำศัพท์ที่ใช้ร่วมกันเหล่านั้นอย่างเป็นระบบ มีการรวบรวม สรุป และนำไปสู่การฝึกฝน เพื่อใช้สื่อสารในสถานการณ์จริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทดลองการใช้คำศัพท์ ผู้สอนจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ปฏิบัติไปในขั้นตอนที่ 2 มาทดลองใช้ตามสถานการณ์จำลองต่าง ๆ ผู้สอนบันทึกผล ประเมินพัฒนาการด้านการสื่อสารของผู้เรียนในลำดับต่อไป จะเห็นว่าขั้นตอนข้างต้นนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ได้ สรุปแล้วแนวคิดการสอนภาษาแบบเน้นคำศัพท์ของ Michael Lewis (1993) ผู้สอนควรนำคำศัพท์ในลักษณะที่ปรากฏร่วมกันให้ผู้เรียนได้ทราบ เข้าใจการสร้าง การใช้คำศัพท์ที่อยู่ด้วยกัน สร้างประสบการณ์การนำคำศัพท์ไปใช้ในการสื่อสารเพื่อเพิ่มศักยภาพ ความรู้แก่ผู้เรียน

สำหรับวงการการศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีน การสอนภาษาจีนกลางที่เน้นคำศัพท์ได้รับความนิยมในช่วงหลังจากแนวคิดจากฝั่งตะวันตกได้รับการเผยแพร่ แล้วนำไปใช้ในการออกแบบตำราเรียนภาษาจีนกลาง โดยเฉพาะตำราเรียนสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่ศึกษาภาษาจีนกลางเป็นภาษาที่สอง อาทิแบบเรียนภาษาจีนกลางชุด 汉语教程 ในทุกชุดจะมีแบบฝึกหัดการนำคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันบ่อยในบทเรียนมาใช้ให้ผู้เรียนได้ศึกษา เช่นเดียวกับแบบเรียนชุด 汉语教程 (下) บทที่ 16-22 ทุกบทเรียนจะมีแบบฝึกหัดอ่านออกเสียง (朗读) ชุดคำศัพท์ที่นำมาใช้ร่วมกัน แบบฝึกหัดลักษณะเช่นนี้ยังมีให้เห็นการนำมาใช้ในแบบเรียนเล่มอื่น

จนถึงปัจจุบัน ตัวอย่างในบทเรียนบทที่ 16 你常去图书馆吗? ในแบบเรียนภาษาจีนชุด 汉语教程 (下) หน้าที่ 8 แบบฝึกหัดการอ่านชุดคำศัพท์ ดังนี้

好吧	去吧	走吧	喝吧
跟爸爸一起去	跟同学一起去	跟朋友一起去	一起去吧
复习课文	复习语法	预习生词	预习语法
常看电影	常看电视	常复习课文	常预习生词

หรือแบบเรียนชุด Excel in Chinese Better Chinese, Better Business 卓越汉语 商务致胜 ของสำนักพิมพ์ Foreign Language Teaching and Research Press (外语教学与研究出版社) ประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนธุรกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ ในแบบเรียนชุดนี้จะออกแบบแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนได้สังเกตการใช้ชุดคำศัพท์ที่นิยมใช้ร่วมกันและฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถสร้างชุดคำศัพท์จากความเข้าใจของตนเองได้ ตัวอย่างในบทเรียนที่ 1 订购真丝面料 ในแบบเรียนภาษาจีนธุรกิจ เล่มที่ 2 หน้าที่ 11 แบบฝึกหัดการเขียนคำศัพท์ที่นิยมใช้คู่กัน ดังนี้

搭配合适的词语。Complete the collocations.

- 1、订购 ( )、( )
- 2、( )、( ) 合作
- 3、一批 ( )、( )
- 4、( )、( ) 支持
- 5、( )、( ) 增加
- 6、收到 ( )、( )

จากการทบทวนวรรณกรรมย้อนหลังถึงการศึกษา วิจัย และการนำแนวคิดการสอนภาษาแบบเน้นคำศัพท์ในวงการการศึกษาประเทศจีนจะพบว่าได้รับการศึกษา วิจัยอย่างจริงจังในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาโดยให้คำจำกัดความที่สอดคล้องกับแนวคิดการสอนภาษาที่เน้นปรากฏการอยู่ร่วมกันของคำศัพท์นี้ว่า “การสอนแบบชุดคำศัพท์ (语块教学法)” โดยให้ความหมายไว้ว่า การนำคำตั้งแต่สองคำขึ้นไปมาเรียงต่อกันหรือไม่ต่อกันก็ได้ตามกฎเกณฑ์ทางภาษา เมื่อต้องการใช้มักปรากฏอยู่ร่วมกัน เป็นหน่วยทางภาษาที่ถูกสร้างไว้ประเภทหนึ่ง (语块是由两个或两个以上的词构成的、连续的或不连续的序列, 整体储存在记忆中, 使用时整体提取, 是一种预制的语言单位。) (Qian,X. , 2008, p. 47) การแบ่งประเภทของชุดคำศัพท์หรือ语块 โดยสังเขป แบ่งได้ 3 ประเภท (Zhou, J. Chen, Q., 2011, p. 33) ดังนี้

1. ประเภทการนำคำศัพท์มาใช้ร่วมกัน (词语组合搭配语块) ประเภทนี้ได้พบได้บ่อยจากการรวมคำศัพท์ให้กลายเป็นกลุ่มคำที่ไม่ตายตัว ตัวอย่าง 关系—紧张、繁荣—经济、科学—发展、绿色—食品 เป็นต้น

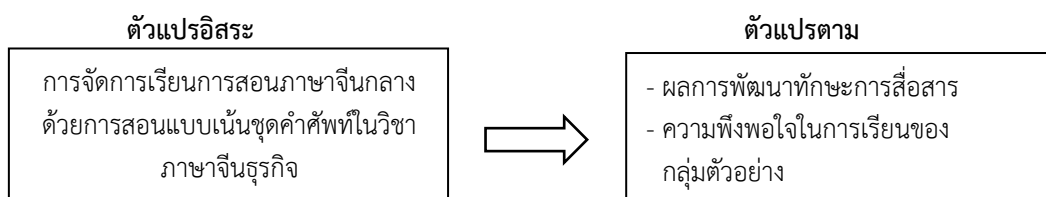
2. ประเภทคำศัพท์ที่ใช้ร่วมกันตายตัวหรือมักใช้ร่วมกันเสมอ (习用语块) ส่วนใหญ่มักเป็นสำนวนสุภาษิตจีน คำพังเพยที่นิยมใช้ร่วมกันเสมอ ตัวอย่าง 没完没了、吓我一跳、公事公办、一笔勾销、不管三七二十一、报喜不报忧 เป็นต้น

3. ประเภทคำเชื่อมที่มักใช้คู่กันเสมอ (句子中的连接成分) ประเภทนี้มักจะใช้เป็นโครงสร้างตายตัว ตัวอย่าง “不仅……, 而且……、之所以……, 是因为……、除非……, 否则……、只有……, 才……” เป็นต้น การแบ่งประเภทตามแนวคิดของนักวิชาการชาวจีนตามลักษณะข้างต้นนี้ ยังคงเป็นประเด็นที่ยังต้องศึกษากันต่อไป เนื่องจากหากยึดตามการแบ่งประเภทข้างต้นนี้ ยังไม่มีกฎเกณฑ์ที่นำไปใช้ได้กับการประกอบขึ้นเป็นชุดคำศัพท์ที่ได้รับการยอมรับอย่างชัดเจน อีกทั้งเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งประเภทยังไม่ชัดเจนเช่นกัน อย่างไรก็ตาม

ก็ตาม หัวใจสำคัญของการนำแนวคิดการสอนภาษาที่เน้นชุดคำศัพท์ไปใช้ในชั้นเรียนนั้นงานวิจัยทั้งจากชาวจีนและชาวต่างชาติระบุตรงกันว่า จุดมุ่งหมายคือให้ผู้เรียนสามารถนำชุดคำศัพท์ที่ศึกษาในบทเรียนไปใช้ในการสื่อสารได้เพิ่มมากขึ้นจากการสนทนา สื่อสารเนื้อหาในบทเรียนนั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยอ้างอิงจากกรอบแนวคิดข้างต้น ทั้งแนวคิดการสอนภาษาจีนกลางสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่ไม่ใช้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาแม่ และแนวคิดการสอนภาษาจีนกลางแบบเน้นชุดคำศัพท์นี้ กำหนดความหมายว่าการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ไว้หมายถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกลางที่นำคำศัพท์ที่มักปรากฏร่วมกันในบทเรียนนำมาใช้คู่กันเป็นชุดคำศัพท์ที่ทั้งรูปแบบชุดคำศัพท์ที่ตายตัว และไม่ตายตัว เพื่อให้เกิดความหมายใหม่ หรือขยายขอบเขตของความหมาย หรือหาคำศัพท์ที่สามารถใช้คู่กันได้ตามหลักภาษาจีน และการสื่อสารของเจ้าของภาษา แล้วนำชุดคำศัพท์เหล่านั้นไปใช้ในการสื่อสารภาษาจีนกลาง ผู้สอนจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ ฝึกฝน ฝึกปฏิบัติ วัด และประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อประเมินการพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียน ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการออกแบบงานวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย กระบวนการดำเนินงานวิจัยและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดให้เข้ากับลักษณะของเนื้อหา บริบทของผู้เรียนสำหรับการวิจัยครั้งนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลองโดยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างกรอบแนวคิดงานวิจัยได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบ ได้แก่ งานเขียนของ Michael Lewis (1993) เรื่องแนวคิดการสอนภาษาแบบเน้นคำศัพท์ บทความวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การศึกษา ค้นคว้าการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติด้วยกลวิธีการสอนแบบเน้นกลุ่มคำศัพท์ (Sun L, 2018, p. 49-55) รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อสร้างความรู้สึทางภาษา ทฤษฎีและการปฏิบัติการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ (Zhou, J. Chen, Q., 2011) และ การพัฒนาแนวทางการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติโดยการสอนแบบเน้นคำศัพท์ (Bi X, 2019, Online) ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าสังเคราะห์ออกมาจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย คือ ตัวแปรอิสระ คือ การเรียนการสอนภาษาจีนกลางด้วยการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ และตัวแปรตาม คือ ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสาร และความพึงพอใจในการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ดำเนินการวิจัยภายใต้กรอบเวลาและเนื้อหาที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนการสอนของวิชาภาษาจีนธุรกิจ ช่วงระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยจึงอยู่ในช่วง 15 สัปดาห์ของภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 กระบวนการดำเนินงานวิจัยจึงได้ใส่ไว้ใน มคอ.3 เพื่อความสะดวกไม่เพิ่มภาระให้แก่ผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงไม่สร้างความกังวลของนักศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้คือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 27 คนได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากนักศึกษาได้ศึกษาในวิชาภาษาจีนธุรกิจที่สามารถนำรูปแบบการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์เข้ามาใช้ประกอบได้ อีกทั้งรายวิชานี้เป็นรายวิชาที่ผู้วิจัยรับผิดชอบเป็นผู้สอน จึงสะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการวิจัย ตลอดจนควบคุมปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แผนการเรียนในวิชาภาษาจีนธุรกิจ วิชาภาษาจีนธุรกิจ เป็นวิชาที่เปิดสอนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คำอธิบายรายวิชาระบุว่า “คำศัพท์และสำนวนภาษาจีนที่จำเป็นต้องใช้ในการธุรกิจ โดยใช้สถานการณ์จำลอง ฝึกปฏิบัติในการติดต่อธุรกิจกับชาวจีนให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม” ลักษณะของรายวิชาเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาเชิงทฤษฎีการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารและฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนได้สื่อสารภาษาจีนจากคำศัพท์หรือเนื้อหาในบทเรียน ผู้วิจัยได้คำนึงถึงคำอธิบายรายวิชา จุดมุ่งหมายรายวิชาที่ระบุไว้ใน มคอ.2 แล้วออกแบบแผนการเรียนประจำรายวิชาที่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำนวน 15 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 45 ชั่วโมงจัดทำขึ้นโดยนำการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์เข้ามาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละบทเรียน เนื่องจากการเรียนเนื้อหาแต่ละบทเรียน ผู้เรียนจะได้ศึกษาคำศัพท์และการใช้คำศัพท์ก่อน แล้วจึงศึกษาเนื้อหาบทเรียนต่อไป วิชาภาษาจีนธุรกิจจะใช้แบบเรียนชุด Better Chinese, Better Business 卓越汉语商务致胜 เล่ม 1-2 สำนักพิมพ์ Foreign Language Teaching and Research Press ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้ในการเรียนเนื้อหาบทเรียนใดบทหนึ่งนั้น ช่วงแรกผู้เรียนต้องเรียนรู้คำศัพท์และการใช้คำศัพท์ก่อน จากนั้นช่วงเข้าสู่บทเรียนจึงให้ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาในบทเรียน สังเกตการใช้คำศัพท์ จดจำการใช้คำศัพท์และชุดคำศัพท์ที่ปรากฏในบทเรียนให้ได้ ช่วงท้ายชั่วโมงเรียนจึงให้ผู้เรียนฝึกการนำชุดคำศัพท์ไปใช้ ทบทวนชุดคำศัพท์ที่สำคัญในบทเรียนและทดสอบย่อย ทดสอบจากการให้ผู้เรียนได้ฝึกแต่งประโยคจากชุดคำศัพท์ การพูดบรรยายโดยใช้ชุดคำศัพท์ที่อยู่ในบทเรียน หรือการเขียนบรรยาย เขียนตอบคำถามโดยใช้ชุดคำศัพท์ที่กำหนดให้ ผู้วิจัยบันทึกผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาจีนธุรกิจ นำมาจัดทำตามรูปแบบ มคอ.3 แล้วจึงส่งให้ประธานหลักสูตรหรือหัวหน้าสาขาวิชาตรวจสอบความถูกต้อง

2.2 แบบทดสอบวัดผลทักษะการสื่อสารภาษาจีนก่อนเรียนและหลังเรียน จัดทำขึ้นเพื่อประเมินผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางของผู้เรียนหลังจากใช้การสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ในวิชาภาษาจีนธุรกิจ จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจะมีจำนวนเท่ากันคือ 46 ข้อ คิดเป็น 50 คะแนน จะแบ่งเป็นแบบปรนัย 20 ข้อ อัตนัยเขียนคำตอบขนาดสั้นหรือกลุ่มคำ 25 ข้อและเขียนบทความขนาดสั้นโดยใช้ชุดคำศัพท์ที่กำหนดให้ 1 ข้อ เนื้อหาในแบบทดสอบทั้งก่อนและหลังเรียน จะเป็นเนื้อหาเดียวกันตามบทเรียนที่ผู้เรียนได้ศึกษาตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ ขั้นตอนในการจัดทำแบบทดสอบนี้ ผู้วิจัยเริ่มลงมือจากการศึกษาคำอธิบาย และจุดมุ่งหมายของรายวิชา จากนั้นศึกษาเนื้อหาในบทเรียน แบบฝึกหัด และคำศัพท์ที่ปรากฏในบทเรียน เพื่อคัดเลือกคำศัพท์เหล่านั้น นำมาเป็นชุดคำศัพท์ให้ผู้เรียนได้ฝึกสังเกตการใช้ แล้วจึงออกแบบข้อคำถามให้สอดคล้อง ตรงตามจุดมุ่งหมายของเนื้อหาในบทเรียน ซึ่งผู้เรียนจะพบว่าเนื้อหาที่ปรากฏในแบบทดสอบจะเน้นไปที่การนำชุดคำศัพท์ไปใช้ในการสื่อสารให้ถูกต้อง เหมาะสม รวมถึงวัดประสิทธิภาพ ความสามารถ ความรู้ ความเข้าใจที่ผู้เรียนมีต่อชุดคำศัพท์เหล่านั้นเป็นสำคัญ ปัญหาประการสำคัญคือ ผู้วิจัยจะสามารถประเมินการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบนี้ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่นำแนวทางการเรียนการสอนที่เน้นชุดคำศัพท์มาใช้ พบว่าต้องการเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการจับคู่หรือแสวงหาคำศัพท์คำอื่นที่สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ก่อน แล้วจึงขยายเป็นกลุ่มคำ ประโยค นำไปสู่การ

สร้างบทความขนาดสั้นได้ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเภทแบบทดสอบนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเมื่อได้ออกแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเสร็จสิ้นแล้ว จึงนำไปให้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนกลาง ได้แก่ อาจารย์ชาวไทย 1 ท่าน อาจารย์ชาวจีน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผลจากสาขาวิชาครุศาสตร์สาขาภาษาจีน 1 ท่าน รวมทั้งสิ้น 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในด้านความเที่ยงตรงของข้อคำถาม (IOC) ให้ค่าคะแนนข้อคำถามรายข้อตั้งแต่ 0.50-1.00 หากข้อใดมีคะแนนต่ำกว่า 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นต้องตัดออก นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังให้ข้อเสนอแนะในด้านการจัดพิมพ์รูปแบบแบบทดสอบทั้งฉบับ การใช้คำศัพท์ที่อาจมีคำตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ รวมถึงเกณฑ์ในการให้คะแนนข้อคำถามอัตนัยที่ให้เขียนบทความขนาดสั้นต้องมีความชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยได้นำกลับมาตรวจสอบใหม่อีกครั้ง และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจากนั้นจึงนำไปทดลองให้นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนชั้นปี่นทดสอบจำนวน 7 คนเพื่อประเมินหาความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ซึ่งผลการหาค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนกของแบบทดสอบทั้งฉบับ พบว่าผลคะแนนของแบบทดสอบทั้งสองวิชาอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยได้ ผู้วิจัยจึงนำแบบทดสอบนี้มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตัวอย่างข้อคำถามที่อยู่ในแบบทดสอบของรายวิชาภาษาจีนธุรกิจ

ส่วนที่ 1 ปรนัย จงเลือกคำศัพท์ที่สามารถจับคู่กับคำศัพท์ที่กำหนดให้ได้เพียงข้อเดียว

ตัวอย่างแบบการสร้างชุดคำศัพท์

1、登机.....

A.时间 B.提前 C.通知 D.联系 (คำตอบคือ A)

2、接风.....

A.宴请 B.讲究 C.洗尘 D.首席 (คำตอบคือ C)

ตัวอย่างแบบการนำชุดคำศัพท์ที่สร้างมาขยายเป็นกลุ่มคำ

1、请到收银台.....

A.致谢 B.道别 C.抱歉 D.付钱 (คำตอบคือ D)

2、.....产品价格

A.询问 B.整理 C.变动 D.签字 (คำตอบคือ A)

ส่วนที่ 2 อัตนัย จงเขียนคำศัพท์หรือกลุ่มคำที่สามารถนำมาประกอบกับคำที่กำหนดให้

1、请多多.....

2、.....受欢迎

ส่วนที่ 3 อัตนัย จงนำชุดคำศัพท์ที่กำหนดให้ เขียนบทความขนาดสั้น ไม่ต่ำกว่า 150 ตัวอักษร

销售量 真丝面料 有贸易往来 跟贵公司合作 逐年增加

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลาง จัดทำขึ้นเพื่อประเมินความพึงพอใจ สอบถามทัศนคติและข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ แบบสอบถามมีทั้งหมด 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ให้ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจ มากที่สุด

ให้ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจ มาก

ให้ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจ ปานกลาง

ให้ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจ น้อย

ให้ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจ น้อยที่สุด

แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ แบ่งหัวข้อออกเป็น 4 หัวข้อคือ 1) ความรู้ที่ได้รับจากการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ 2) การนำความรู้ไปใช้ในการเรียนภาษาจีน 3. กระบวนการในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ และ 4. ความพึงพอใจในภาพรวม ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจนี้สามารถแปลความหมายได้ดังนี้ (ราตรี นันทสุคนธ์, 2554, หน้า 136)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 พึงพอใจ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 พึงพอใจ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 พึงพอใจ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 พึงพอใจ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 พึงพอใจ น้อยที่สุด

ระดับที่ผู้วิจัยคาดหวังในการศึกษาด้านความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางนี้ต้องไม่ต่ำกว่าระดับมากคือ ได้ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.51

2.4 แบบฝึกหัดชุดคำศัพท์ในบทเรียนประจำวิชาภาษาจีนธุรกิจ เมื่อดำเนินการจัดสอบวัดผลก่อนเรียนแล้ว ในระหว่างจัดการเรียนการสอนแต่ละสัปดาห์นั้น ผู้วิจัยได้จัดทำแบบฝึกหัดการสร้างชุดคำศัพท์และการใช้ชุดคำศัพท์เพื่อการสื่อสารภาษาจีนของรายวิชาขึ้นอีก ลักษณะของแบบฝึกหัดจะออกแบบให้ผู้เรียนเริ่มจดจำคำศัพท์สำคัญในบทเรียนก่อน แล้วจึงนำคำศัพท์มาประสมกันเป็นชุดคำศัพท์ขึ้นมา เมื่อศึกษาบทเรียนจบในแต่ละสัปดาห์ ผู้วิจัยจะมอบหมายให้ผู้เรียนได้ทบทวนคำศัพท์ และชุดคำศัพท์นั้นอีกครั้ง เพื่อเป็นการเน้นย้ำถึงการนำไปใช้สื่อสารที่ถูกต้อง อีกทั้งยังช่วยลดความกังวลเรื่องไวยากรณ์ในการสื่อสารของผู้เรียน

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

กระบวนการดำเนินงานและการเก็บข้อมูล ออกแบบดังนี้

3.1 ออกแบบการวิจัย กรอบการจัดการเรียนการสอน ศึกษาเนื้อหา และรวบรวมชุดคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันในบทเรียน เพื่อเตรียมจัดทำแบบฝึกหัดการใช้ชุดคำศัพท์

3.2 จัดทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน และแบบบันทึกผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของผู้เรียนรายบุคคล พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนำมาปรับปรุงแก้ไข ทดลองนำไปใช้กับผู้เรียนที่เคยศึกษาเนื้อหาในวิชาภาษาจีนธุรกิจ เพื่อทดสอบหาความยากง่าย และคุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ

3.3 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ให้แก่นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยบันทึกผลคะแนน

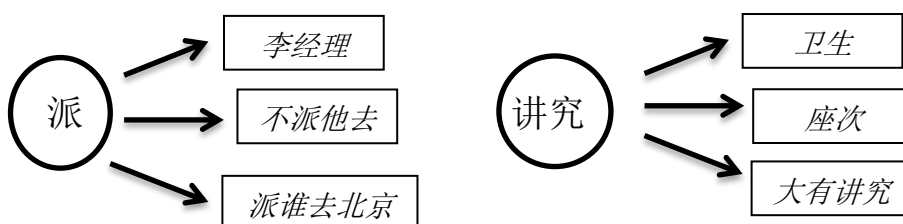
3.4 ดำเนินการวิจัยระหว่างจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนนำแนวคิดการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ไว้ 3 ขั้นตอนของ Michael Lewis มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนชาวไทย กล่าวคือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนการศึกษา ออกแบบให้ก่อนศึกษาบทเรียนใหม่ ผู้เรียนต้องศึกษาคำศัพท์ที่ปรากฏในบทเรียนด้วยตนเองก่อนเสมอ โดยการหาความหมาย เขียนเสียงอ่านพินอิน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสังเกต ฝึกให้ผู้เรียนได้สังเกตคำศัพท์ ความหมาย การใช้คำศัพท์และปรากฏการณ์การใช้คำศัพท์ที่มีปรากฏร่วมกันบ่อยครั้งจากในบทเรียนเช่นเดียวกับแนวคิดเดิม

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเรียนรู้การใช้คำศัพท์จากบทเรียนแต่ละบท ขั้นตอนนี้ผู้สอนออกแบบเพิ่มเติมให้ผู้เรียนและผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้เกิดการนำคำศัพท์ไปใช้ร่วมกัน เน้นให้ผู้เรียนสามารถดึงชุดคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันบ่อยครั้งในบทเรียนออกมาด้วยตนเอง จัดบันทึก

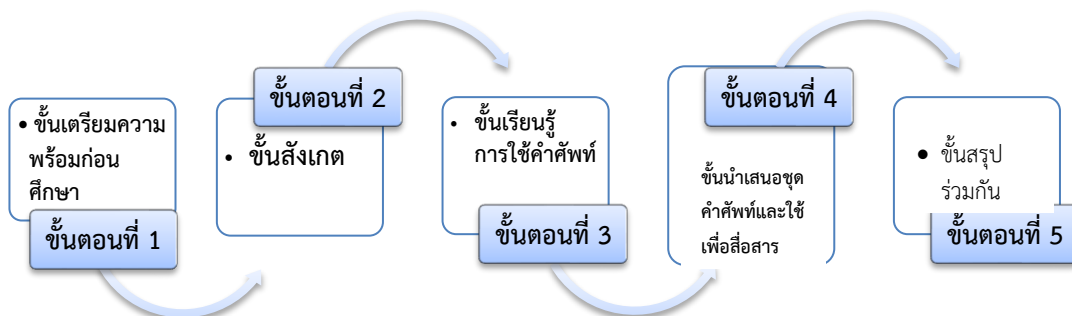
ขั้นตอนที่ 4 ชี้นำเสนอชุดคำศัพท์และการใช้เพื่อสื่อสาร จัดให้ผู้เรียนนำเสนอชุดคำศัพท์ร่วมกัน อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นว่าชุดคำศัพท์ที่หา สามารถนำไปใช้ร่วมกับคำศัพท์หรือชุดคำศัพท์อื่นได้หรือไม่ จากนั้นจัดให้มีการนำชุดคำศัพท์ไปใช้ในการสื่อสารตามสถานการณ์จำลองในบทเรียนที่หลากหลาย ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยให้ผู้เรียนได้นำเสนอชุดคำศัพท์ที่ตนค้นพบหรือจดจำได้จากในบทเรียนโดยใช้รูปแบบที่ง่ายต่อการเข้าใจและสามารถให้ผู้เรียนคนอื่นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงความถูกต้อง เหมาะสม รวมถึงให้ผู้เรียนได้เข้าใจความหมายและการนำไปใช้ร่วมกัน ตัวอย่าง รูปแบบการนำเสนอแบบ Mind Mapping การขยายวงคำศัพท์และชุดคำศัพท์

ขั้นตอนที่ 5 ชี้นสรุป ผู้สอนและผู้เรียนสรุปเนื้อหาสำคัญของบทเรียนร่วมกัน จดจำ แยกแยะชุดคำศัพท์ที่ปรากฏในบทเรียนหลังเรียนอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เพื่อเป็นการทบทวนความรู้

3.5 หลังทำการสอน ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ผู้วิจัยบันทึกผลคะแนน เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการสื่อสาร

3.6 ทำแบบวัดความพึงพอใจแบบออนไลน์ โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผ่านโปรแกรมแบบสอบถามใน Google Form นำผลการวิจัยมาสรุปผล อภิปรายผลจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ภาพ 2 แสดงขั้นตอนกระบวนการวิจัยระหว่างจัดการเรียนการสอน

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จะวิเคราะห์ออกมาแล้วนำเสนอผลการทดสอบโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า t-test แบบ Independent Samples

4.2 ผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารสรุปได้ ดังนี้

นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษาในวิชาภาษาจีนธุรกิจด้วยกระบวนการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์มีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าจากผลการทำแบบทดสอบหลังเรียน ทักษะการสื่อสารภาษาจีนของนักศึกษาได้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น รายละเอียดปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางโดยใช้การสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์วิชาภาษาจีนธุรกิจ

การทดสอบ วัดผลการพัฒนา	N	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่าง ค่าเฉลี่ย	t	p
ทดสอบก่อนเรียน	27	27.78	3.71			
ทดสอบหลังเรียน	27	38.56	2.78	+10.78	15.19*	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเรียนการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ พบว่า ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการนำความรู้ไปใช้ในการเรียนภาษาจีนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือกระบวนการในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียน รายละเอียดปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

หัวข้อการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. ความรู้ที่ได้รับจากการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์	4.48	0.26	มาก
2. การนำความรู้ไปใช้ในการเรียนภาษาจีน	4.56	0.22	มากที่สุด
3. กระบวนการออกแบบและจัดการเรียนการสอน	4.26	0.34	มาก
4. ความพึงพอใจในภาพรวม	4.52	0.28	มากที่สุด
ผลเฉลี่ย	4.45	0.27	มาก

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น หากพิจารณาารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ความรู้ที่ได้รับจากการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ ผลประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้คำศัพท์และการนำคำศัพท์ไปใช้ในหลากหลายรูปแบบ รองลงมาคือได้เรียนรู้การนำคำศัพท์ที่เคยศึกษามาประยุกต์ใช้กับคำศัพท์ใหม่ในบทเรียน ช่วยเตรียมความพร้อมในการนำไปใช้สื่อสารได้อย่างเหมาะสมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือทำให้ผู้เรียนจดจำคำศัพท์ในบทเรียนและวิธีการใช้ได้ครบถ้วน ด้านที่ 2 การนำความรู้ไปใช้ในการเรียนภาษาจีน ผลประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือสามารถนำชุดคำศัพท์ที่ศึกษา

ในบทเรียนไปใช้พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางได้ทันที รองลงมาคือชุดคำศัพท์ที่ศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนภาษาจีนในรายวิชาทักษะต่าง ๆ ได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือชุดคำศัพท์ที่ศึกษามีจำนวนมากพอต่อการเรียนภาษาจีนหรือการสื่อสารในชั้นเรียนและชีวิตประจำวัน ด้านที่ 3 กระบวนการในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ ผลประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือการจัดกิจกรรมการสอนที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้นำคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันบ่อยในบทเรียน ช่วยให้เข้าใจความหมายและวิธีการใช้คำศัพท์ได้ง่ายมากขึ้น รองลงมาคือการจัดกิจกรรมการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลองนำคำศัพท์ไปใช้ร่วมกัน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ชุดคำศัพท์ใหม่ด้วยตนเองและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการเรียนการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับระยะเวลาการเรียนรู้ ด้านที่ 4 ความพึงพอใจในภาพรวม ผลประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีผลค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้เรียนพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางเพิ่มมากขึ้น รองลงมาคือการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ทำให้สามารถจดจำชุดคำศัพท์ที่มักใช้ด้วยกันได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เข้าใจบทเรียนและเรียนรู้ได้ดีขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ช่วยสร้างคลังชุดคำศัพท์ที่สอดคล้องกับความต้องการนำไปใช้สื่อสารของผู้เรียน รวมถึงสามารถจดจำนำไปใช้ในอนาคตได้

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางด้วยการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนธุรกิจในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 พบว่า ผลการพัฒนาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าเมื่อนำการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์มาใช้สามารถช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจด้านคำศัพท์และการใช้คำศัพท์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการนำชุดคำศัพท์ไปใช้ในการสื่อสารภาษาจีนกลางของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ที่ต้องการสร้างคลังคำศัพท์ที่ถูกต้องและเพียงพอต่อการนำไปใช้สื่อสารให้แก่ผู้เรียน การนำคำศัพท์ที่สามารถปรากฏร่วมกันบ่อยครั้งมาใช้ในการสื่อสาร จะช่วยลดความผิดพลาดด้านการสื่อสารของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยขยายวงคำศัพท์ใหม่ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็ว และนำไปใช้สื่อสารได้อย่างถูกต้อง แม่นยำมากกว่าการท่องจำธรรมดา เข้าใจความหมายและวิธีการใช้ของชุดคำศัพท์ได้ชัดเจนมากกว่าการท่องจำ การสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทดลองนำคำศัพท์ที่ปรากฏในบทเรียนหนึ่ง ไปประสมเพื่อให้เกิดชุดคำศัพท์ใหม่ ๆ ขึ้นมา แล้วทดลองนำไปใช้ในการสื่อสารในบริบทแวดล้อมหรือสถานการณ์จำลองที่มีความหลากหลายผ่านการฟังและการพูดสนทนาโต้ตอบ การอ่านและการเขียนบทความขนาดสั้น การแสดงบทบาทสมมติหัวข้อการต้อนรับและการจัดเลี้ยงลูกค้าและการเขียนแนะนำผลิตภัณฑ์หรือสินค้าชุมชน รวมถึงกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ ที่ระบุใน มคอ.3 แต่ละวิชา สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพิชชา อัสฎาวรวงศ์และนิธิดา อติภทรนันท์ (2561, หน้า 152) ที่กล่าวว่า การจัดการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพในทักษะด้านการอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ช่วยสร้างความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนเพิ่มมากขึ้น และช่วยกระจายวงคำศัพท์ให้กว้างขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนได้อ่านและแปลความหมายของบทเรียนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น รวมถึงช่วยพัฒนาความสามารถด้านการเขียนทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ชุดคำศัพท์มาใช้เขียนได้ตรงตามความหมายที่ต้องการสื่อสารรวดเร็วขึ้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยของภาณุ ธารวรรณ และนิธิดา อติภทรนันท์ (2562, หน้า 203) ระบุว่าการสอนแบบเน้นคำศัพท์ตามแนวคิดของ Michael Lewis เรื่องแนวคิดการสอนภาษาแบบเน้นคำศัพท์ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถจดจำชุดคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันบ่อยครั้งในบทเรียนได้ ช่วยลดความกังวลเรื่องไวยากรณ์ และเพิ่มความเร็วในการเลือกชุด

คำศัพท์ไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทแวดล้อมมากขึ้น นำมาซึ่งการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างดี

2. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับวงคำศัพท์ในบทเรียน ซึ่งในวิชาภาษาจีนธุรกิจวงคำศัพท์มีความเฉพาะเจาะจง เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารทางธุรกิจ คำศัพท์ที่ใช้จึงมีลักษณะเฉพาะตัวมากขึ้น ระดับความยากย่อมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย อีกทั้งสำนวน คำศัพท์ที่ใช้ในการสื่อสารทางธุรกิจมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อมที่นำไปใช้ ทั้งในเรื่องการติดต่อกับลูกค้า การสั่งซื้อสินค้า คำศัพท์ที่ใช้ในการเขียนเอกสารสัญญา รวมถึงคำศัพท์ที่ใช้ในการเจรจาทางธุรกิจระหว่างองค์กร ส่งผลให้ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยความเชี่ยวชาญในการแยกหมวดหมู่คำศัพท์ที่ใช้ ด้วยเหตุนี้แนวคิดการสอนแบบเน้นคำศัพท์ของ Michael Lewis และงานเขียนของ อรุณี อรุณเรือง (2551, หน้า 258) ได้กล่าวว่า ในขั้นตอนการฝึกฝนและขั้นการนำไปใช้ของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรตระหนักถึงการสร้างความรู้ ความจำและความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนให้ดีเสียก่อน ควรเริ่มจากเนื้อหาง่ายไปหายากตั้งแต่ความรู้ด้านการสะกดคำ ระบบเสียง ไวยากรณ์ ความหมาย ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาได้อย่างเป็นระบบและลึกซึ้งทั้งคำจำกัดความ ความหมายที่เปลี่ยนไปตามบริบทต่าง ๆ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทราบคำที่มีความหมายหลายความหมายอย่างละเอียดลึกซึ้ง รู้จักสังเกตความต่างของหน้าที่ของคำด้วย ทั้งหมดนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกคำศัพท์ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม จากการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยพบว่าหากเป็นชุดคำศัพท์ที่ผู้เรียนเคยศึกษามาแล้วในรายวิชา ก่อนหน้าและเป็นคำศัพท์ที่ใช้สื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวันจะไม่พบปัญหาความสับสนในการแปลความหมาย เนื่องจากคำศัพท์ที่นำมาใช้ด้วยกันมักจะมีโครงสร้างความสัมพันธ์แบบกริยาและกรรม (动宾关系) หรือส่วนขยายกับคำหลัก (定中关系) เป็นส่วนใหญ่ ตัวอย่าง

ความสัมพันธ์แบบกริยาและกรรม (动宾关系)

- 复习课文 (语法、生词)   ทบทวนบทเรียน (ไวยากรณ์ คำศัพท์)
- 举行生日晚会   จัดงานเลี้ยงวันเกิด
- 收发邮件   รับส่งอีเมลล์

ความสัมพันธ์แบบส่วนขยายกับคำหลัก (定中关系)

- 汉语语法   ไวยากรณ์ภาษาจีน
- 电脑游戏   เกมคอมพิวเตอร์
- 中国画儿   ภาพวาดจีน

ผู้เรียนสามารถนำชุดคำศัพท์เหล่านี้ไปใช้ในการสื่อสาร การเขียนแต่งประโยคหรือการพูดบรรยายได้อย่างดี แต่เมื่อผู้เรียนศึกษาเนื้อหาทางธุรกิจ จะพบว่าชุดคำศัพท์เฉพาะทางที่มีลักษณะโครงสร้างของคำศัพท์ที่นำมาใช้ด้วยกันมีความซับซ้อน มีทั้งลักษณะที่เป็นส่วนขยายกับภาคแสดง รูปประโยคตายตัว สำนวน สุภาษิตที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาทางธุรกิจ ความหมายของคำศัพท์ในภาษาจีนบางคำมีความใกล้เคียงกัน ส่งผลให้ผู้เรียนมักประสบปัญหาด้านการแปลจีนไทย เนื่องจากคำศัพท์หนึ่งคำ อาจมีหลายความหมายหรือคำศัพท์ภาษาจีนหนึ่งคำสามารถแปลความหมายได้มากกว่าหนึ่งความหมาย ตัวอย่าง

- 久仰大名   เลื่อมใสชื่อเสียงมานาน
- 请多包涵   ขอร้องเป็นอย่างยิ่ง
- 按照习俗   ยึดตามประเพณี
- 物美价廉   (สินค้า) ทั้งดีทั้งถูก
- 恭敬不如从命   ทำตามคำสั่งหรือคำขอ

- 有贸易往来

มีการติดต่อการค้าระหว่างประเทศ

ดังนั้นผู้สอนจึงต้องอธิบายความหมาย และวิธีการใช้ชุดคำศัพท์ที่มีลักษณะเฉพาะให้ผู้เรียนได้เข้าใจ และควรฝึกการนำไปใช้ในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้สังเกตถึงหน้าที่ของชุดคำศัพท์ในประโยค และความหมายที่ถูกต้อง เพื่อช่วยให้การสื่อสารภาษาจีนกลางของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีผลการประเมินเฉลี่ยสูงที่สุดคือการนำความรู้ไปใช้ในการเรียนภาษาจีนกลาง เนื่องจากการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ ทำให้ผู้เรียนสามารถนำชุดคำศัพท์ที่มีอยู่ในคลังของตนเองนำไปประยุกต์ใช้กับการสื่อสารในบทเรียน หรือข้ามรายวิชาได้ อีกทั้งส่งผลให้ลดความวิตกกังวลเรื่องไวยากรณ์ที่ผู้เรียนชาวไทยมักจะประสบปัญหา เมื่อลดปัญหาด้านความกังวลในการเลือกใช้ไวยากรณ์ได้จึงทำให้การสื่อสารของผู้เรียนเป็นธรรมชาติมากขึ้น ช่วยเสริมการรับรู้ทางภาษาได้ดีขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการสื่อสารภาษาจีนกลาง นำมาสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการเรียนเชิงบวกได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้เมื่อผู้สอนประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในช่วงสิ้นสุดภาคการศึกษา พบว่า ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้มากกว่าร้อยละ 80 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ และชุดคำศัพท์ที่อยู่ในคลังความรู้ของตนเองไปใช้ในการสื่อสารได้ดี แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์มีอุปสรรคสำคัญคือระยะเวลาที่ต้องให้โอกาสผู้เรียนได้จดจำนำไปใช้ และทดลองใช้ในการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องออกแบบการสอนในแต่ละสัปดาห์ให้เอื้อต่อการจดจำ และนำไปใช้สื่อสารให้เพียงพอด้วย สำหรับผู้เรียนบางคน สะท้อนให้ผู้วิจัยทราบว่าการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์ในช่วงแรกเริ่มสามารถจดจำชุดคำศัพท์ได้ดี และมีจำนวนที่มากพอต่อการศึกษาในบทเรียนหนึ่ง แต่เมื่อระยะเวลาเรียนเริ่มนานขึ้น ชุดคำศัพท์ที่ต้องจดจำมีจำนวนมากขึ้น จึงทำให้ผู้เรียนรู้สึกเหนื่อยล้าต่อการจำ โดยเฉพาะถ้าจำไปแล้ว ไม่ได้นำไปใช้สื่อสารอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ลืมได้ ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในบทเรียนเดิมมาใช้ต่อยอดในบทเรียนถัดไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ใหม่ในการนำการสอนแบบเน้นชุดคำศัพท์มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน โดยเฉพาะการออกแบบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ สามารถนำขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยไปประยุกต์กับการออกแบบสาระการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นได้ ตลอดจนได้นำกระบวนการเก็บข้อมูลจากการดำเนินงานวิจัยไปใช้ในการวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนได้อีกด้วย งานวิจัยนี้ได้นำเสนอองค์ความรู้เรื่องชุดคำศัพท์ภาษาจีนที่ผู้เรียนชาวต่างชาติจำเป็นต้องทราบ รวมถึงข้อควรระวังในการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ โดยเฉพาะผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยที่มักจะประสบปัญหาอิทธิพลจากภาษาแม่ในการเลือกใช้คำศัพท์ ซึ่งยังไม่เคยมีงานวิจัยจากแหล่งใดในประเทศไทยและต่างประเทศที่มุ่งศึกษาการใช้ชุดคำศัพท์กับผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย การวิจัยนี้จะช่วยให้ผู้ที่สนใจสามารถนำองค์ความรู้ไปประกอบการศึกษาภาษาจีนกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

ผู้สอนสามารถนำกระบวนการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ที่แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนนำไปประยุกต์ใช้กับผู้เรียนของตนได้ สามารถปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มขั้นตอนที่สอดคล้อง เหมาะสมกับภูมิหลังความรู้ ระดับชั้นของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนราบรื่นขึ้น งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นสำหรับวิชาภาษาจีนธุรกิจที่มีลักษณะเนื้อหาเชิงทฤษฎี คลังความรู้ด้านคำศัพท์ของผู้เรียนมีการกำหนดไว้ที่แน่นอน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องตั้งเป้าหมายว่าผู้เรียนในรายวิชานี้ต้องเรียนรู้ชุดคำศัพท์จำนวนมากน้อยเพียงใด แต่ละสัปดาห์ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนการใช้คำศัพท์ที่มากพอ ระยะเวลาในการได้ฝึกสื่อสารจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

นอกจากนี้การวัดและประเมินผลที่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียนสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่เริ่มต้นการสอนจนกระทั่งสิ้นสุดภาคการศึกษา ทักษะในแต่ละด้านผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความถนัด เชี่ยวชาญทักษะใดทักษะหนึ่งสามารถแสดงความสามารถในทักษะนั้นได้อย่างเต็มที่ ผลการวิจัยยังพบว่าการแปลความหมาย และโครงสร้างของชุดคำศัพท์มีความสำคัญ หากผู้สอนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบริบทต่าง ๆ ช่วยแปลความหมายที่ถูกต้องให้ผู้เรียนเข้าใจได้ จึงทำให้การเรียนรู้และการนำชุดคำศัพท์ไปใช้เกิดประสิทธิผลต่อการสื่อสารภาษาจีนกลางได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เพ็ญพิชชา อัญญาจวงศกร นิธิดา อติภักทรนันท์. (2561, ตุลาคม – ธันวาคม). การใช้การสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 20(4), 144-156.
- ภาณุ ธารารวรรณ นิธิดา อติภักทรนันท์. (2562, มกราคม – มิถุนายน). การใช้การสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ร่วมกับ กระดานอัจฉริยะเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและความรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 4. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น**, 16(1), 199-204.
- ราตรี นันทสุนธ. (2554). **การวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: จุฑทอง.
- อรุณี อรุณเรือง. (2551, กันยายน). แนวทางการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศแบบใช้คำศัพท์เป็นหลัก The Lexical-Based EFL Learning Approach. **วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร**, 2(2), 252-260.
- Bi, X. (2019). **语块研究为对外汉语教学提供新思路 แนวทางใหม่ของการศึกษา ค้นคว้าการสอนแบบ เน้นชุดคำศัพท์ที่มีต่อการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ**. สืบค้น ธันวาคม, 2561, จาก <http://yyzk.shyywz.com/ltt/message!detailMessage.do?id=59d230e7-2ebc-4fb0-9cc9-49a4017570db>.
- Dentisak Dokchandra. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การสำรวจการใช้วิธีการสอนภาษาแบบเน้นคำศัพท์ โดย ผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 9(1), 158.
- Lewis, M. (1993). **Implementing The Lexical Approach: The State of ELT and a Way Forward**. Hove, England: Language Teaching Publications.
- Li, Z. Jiang, L. (2013). **How to teach foreigners Chinese**. Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Lu, B. (1996). The Teaching of Chinese to foreigners. **Chinese Teaching in the World**. 2, 72-79. [in Chinese]
- Sun, L. (2018). A Review of the Research on the Teaching Blocks of Teaching Chinese as a Foreign Language. **TCSOL Studies**. 69(1), 49-55. [in Chinese]
- Wang, H. Zhou, H. (2011). **Excel in Chinese Better Chinese, Better Business**. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.
- Yang, J. (2011). **HANYU JIAOCHENG** (2nd ed). Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Zhou, J. Chen, Q. (2011). **Language sense training mode: The concept and practice of teaching Chinese as a foreign language**. Beijing: Foreign language teaching and research publishing house. [in Chinese]